

TUGISÜSTEEM JA SELLE RAKENDAMISE KORD TARTU KESKLINNA KOOLIS

1. EESMÄRK

- Õpilaste hariduslike erivajaduste väljaselgitamine ja nende arengu toetamine

2. TUGISÜSTEEM TOETAB

- Õpiraskustega õpilasi
- Käitumis- ja tundeeluhäiretega õpilasi
- Sotsiaalse mahajäämusega õpilasi
- Koolikohustust mittetäitvaid või pikemat aega koolist eemalviibivaid õpilasi
- Tervisehäiretega õpilasi
- Kakskeelsest perest pärit õpilasi
- Andekaid õpilasi

3. TUGE VAJAVA ÕPILASE MÄRKAMINE JA TOETAMINE

I tasand

- Õpilase haridusliku erivajaduse märkamine aineõpetaja/klassijuhataja poolt
- Õpilase individuaalsuse kaardi sisseseadmine klassijuhataja ja täitmine klassijuhataja ja/või aineõpetaja poolt
- Aineõpetaja ja klassijuhataja töö lapse ja lapsevanematega (vestlus, nõustamine, lisajuhendamine tunnis, konsultatsioonid tunnivälisel ajal)

II tasand

- Kooli tugispetsialistide (haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija, eripedagoogi, õpiabiõpetaja, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi, meditsiinitöötaja) kaasamine
- Kooli ümarlaua (tugispetsialistide, õppealajuhataja, klassijuhataja, õpilase ja tema vanemate, vajadusel muude spetsialistide) kokkukutsumine
- Õpiabi osutamine
- Individuaalse õppekava soovitamise, rakendamise

- Kooliväliste spetsialistide poole pöördumise soovitamine (Hariduse Tugiteenuste Keskus, Rajaleidja keskus, TÜ Kliinikum jm).

4. TUGISÜSTEEM JA SELLE RAKENDAMINE

Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 46, § 47, § 48, § 49 (01.02.2018); Haridus- ja teadusministri määrus (21.02.2018 nr 4) Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord;

4.1 Kooli tugispetsialistid ja nende tegevus

4.1.1 Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edasipidi HEV koordinaator) toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

HEV koordinaatori tegevus:

- Õpilaste erivajaduste varajane märkamine ja sekkumisstrateegiate planeerimine ning nende tõhususe hindamine.
- Õpilaste erivajaduste kirjeldamine ja dokumenteerimine, õpilaste edu ja saavutuste jälgimine.
- HEV õpilasega tegelevate spetsialistide informeerimine, juhtimine, arendamine ja toetamine.
- Koostöö ja partnerluse arendamine õpilastega, lastevanematega ja teiste spetsialistidega (õpilaste ja lastevanemate kaasamine otsustustesse).
- Kooliväliste spetsialistide toe ja nõustamise korraldamine.

4.1.2 Eripedagoog

Eripedagoogi töö eesmärk on toetada ajutiste ainealaste õpiraskustega ja väljakujunemata õpioskustega ning logopeediliste probleemidega põhikooli õpilast, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja –harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.

Põhiline rõhk töös pannakse kommunikatsioonivõime – suulise ja kirjaliku kõne loome ja mõistmisoskuse ning mitteverbaalse suhtlemise parandamisele ja/või arendamisele.

4.1.3 Õpiabi õpetaja

Õpiabi õpetaja töö eesmärk on toetada ajutiste ainealaste õpiraskustega ja väljakujunemata õpioskustega põhikooli õpilast, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja –harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.

4.1.4 Psühholoog

Koolipsühholoogi töö eesmärgiks on õpilaste edasijõudmise toetamine, lapsevanemate nõustamine ja konsulteerimine, koolitöötajate abistamine laste edasijõudmise kindlustamisel ja organisatsiooni kui terviku parema funktsioneerimise tagamisel. Psühholoog aitab identifitseerida ka erivajadustega õpilasi. Vajadusel teeb psühholoog koostööd teiste eriala spetsialistidega nii koolis kui ka väljaspool.

4.1.5 Sotsiaalpedagoog

Sotsiaalpedagoog tegeleb eelkõige sotsiaalprobleemidega koolis (nt vägivald, koolitõrge, konfliktid õpilaste ja õpetajatega), rõhuasetus on probleemide ennetamisel. Sotsiaalpedagoog aitab luua lapse ümber võrgustikku last ümbritsevate ametkondade vahel (lastekaitse, sotsiaalhoolekanne ja korrakaitsesüsteem).

Koostöös klassijuhatajate ja aineõpetajatega selgitatakse välja tuge vajavad lapsed ja pered. Sotsiaalpedagoog nõustab nii õpilasi kui nende vanemaid.

4.2 Hariduslike erivajaduste väljaselgitamine

Hariduslike erivajaduste väljaselgitamiseks kasutatakse

- Pedagoogilis-psühholoogilist hindamist
- Õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust erinevates tingimustes
- Õpilase kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist
- Meditsiinilisi, eripedagoogilisi ja psühholoogilisi uuringuid

4.3 Õpilase individuaalsuse arengu jälgimise kaart

Õpilase arengut toetavad meetmed kantakse individuaalse arengu jälgimise kaardile. Kaardi avab klassijuhataja, täidavad klassijuhataja, aineõpetajad, samuti eripedagoog, õpiabiõpetaja ja vajadusel ka teised tugispetsialistid. Kaardi täitmise eest vastutab kooli HEV koordinaator. Täielikult täidetud individuaalsuse arengu jälgimise kaart on kättesaadav vaid õpilase klassijuhatajale ja kooli tugispetsialistidele.

5. ÕPILASE ARENGUT TOETAVATE MEETMETE RAKENDAMINE KOOLIS

5.1 Õpetajapoolne lisajuhendamine

Vajadusel juhendab õpetaja õpilast ainetunnis individuaalselt. Õpilasel on võimalus kokkuleppel õpetajaga saada ainealast konsultatsiooni ka tunnivälisel ajal.

5.2 Õpiabi

Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 46

Õpiabirühma võetakse vastu õpilased, kellel on tekkinud mahajäämus õpitulemuste saavutamisel.

Õpiabirühma võetakse vastu ka lihtsustatud õppel olev õpilane, kes õpib klassis, kus õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava järgi.

Õpilane võetakse õpiabirühma erivajadustega õpilaste õppe koordineerija ettepanekul, lapsevanema nõusolekul ja kooli direktori otsusel. Rühma kuuluvad õpilased selgitatakse välja õppeaasta esimestel nädalatel koostöös aineõpetajate ja klassijuhatajaga. Vajadusel lisatakse õpilasi õpiabirühma juurde ja arvatakse sealt välja ka õppeaasta jooksul.

Õpiabi tunnis arendatakse kognitiivseid oskusi, kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja õpivilumisi ning kinnistatakse ainealaseid teadmisi. Õpiabirühma tunnid toimuvad vastava ainetunni ajal, milles õpilasel esinevad raskused, või pärast õppetunde. Õpiabi viiakse läbi kas rühmatunnina või individuaalselt.

5.3 Kooli ümarlaud

Erinevate probleemide lahendamiseks kutsutakse kokku kooli ümarlaud. Kooli ümarlaua koosseis sõltub probleemist. Õpilane kutsutakse ümarlaua koosolekule alati koos vanema(te)ga.

5.4 Individuaalne õppekava

Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 18, Põhikooli riiklik õppekava § 17

Individuaalne õppekava (edaspidi IÕK) on õpilasele koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. IÕK võimaldab õpilase õpetamisel teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas.

Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhul, kui:

- 1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
- 2) õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
- 3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;
- 4) kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusel vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.

Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada nõustamiskomisjoni soovitusel.

5.5 Täiendav õppetöö

Alus: Põhikooli riiklik õppekava § 22

Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.

5.6 Koduõpe

Alus: Haridus- ja teadusministri määrus (28.02.2018 nr 6) Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord

Koduõpe on väljaspool kooliruumi korraldatav õpe kas lapsevanema taotlusel või lapse tervislikest põhjustest tulenev.

Vanema taotlusel koduõpet rakendatakse lapsevanema taotluse alusel, mille ta esitab kirjalikult direktorile. Taotluses tuleb näidata koduõppele viimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama. Koduõpet finantseerib ja korraldab lapsevanem, kes vastutab ka õpitulemuste saavutamise eest. Otsuse vanema taotlusel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli õppenõukogu.

Koduõpet tervislikel põhjustel rakendatakse õpilasele, kellel on raske funktsioonihäire, haigus või puue või kelle tervislik seisund võib selle põhjustada ning kelle õppetöö läbiviimiseks erivajadustest tulenevalt puuduvad koolis võimalused ja tingimused. Koduõpet tervislikel põhjustel rakendab kool vanema taotlusel ja nõustamiskomisjoni soovitusel. Otsuse õpilase tervislikel põhjustel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli direktor käskkirjaga.

6. KOOLIVÄLISE NÕUSTAMISMEESKONNA POOLE PÖÖRDUMISE SOOVITAMINE

Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 46, § 47

Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis soovitatakse pöörduda õpilasel koos vanematega koolivälise nõustamismeeskonna poole.

7. TEGEVUS KOOLIKOHUSTUSE MITTETÄITJATEGA

Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 35, § 36

Klassijuhataja kontrollib süstemaatiliselt koolikohustuse täitmist

- fikseerib õpilaste puudumised
- põhjuseta puudumistest teavitab kohe lapsed vanemat
- selgitab välja puudumiste põhjused
- kahtluse korral, et puudumise põhjendamisel on esitatud ebaõigeid andmeid, on klassijuhatajal ja/või sotsiaalpedagoogil õigus taotleda vanemalt täiendavaid selgitusi

Kui vanem ei ole kooli õpilase puudumisest teavitanud ning koolil ei õnnestu puudumise põhjust välja selgitada, teavitab kool hiljemalt järgmisel õppes puudumise päeval sellest õpilase elukohajärgset linna- või vallavalitsust.

Kui õpilane on pikemaajaliselt koolist puudunud, viiakse ellu järgnevaid toetavaid tegevusi/toiminguid:

- Klassijuhataja toetab õpilase sulandumist õppe- ja kasvatusprotsessi
- Luuakse õpilasele toetav keskkond (vajadusel kaasatakse sisseelamise ajal ka mõnd tugispetsialisti)
- Vajadusel koostatakse õpilasele individuaalne õppekava

8. TEGEVUS KÄITUMISPROBLEEMIDEGA ÕPILASTE GA

Kui õpilasel esineb mittesoovitav käitumine, st eirab kooli kodukorda ja ei arvesta üldtunnustatud käitumisnorme, siis tema käitumise mõjutamiseks kasutatakse järgmisi meetmeid:

- Individuaalne vestlus aineõpetajaga
- Individuaalne vestlus klassijuhataja ja aineõpetajaga
- Lapsevanema informeerimine õpilase probleemidest
- Individuaalne vestlus klassijuhataja, sotsiaalpedagoogi ja/või psühholoogiga
- Individuaalne vestlus õppealajuhataja ja klassijuhtajaga
- Vestlus lapsevanema, klassijuhataja, aineõpetaja(te)ga, sotsiaalpedagoogiga, õppealajuhataja või direktoriga
- Käitumise tugikava rakendamine

Kui õpilane ei täida tunnis õpetaja korraldusi, segab kaaslaste ja õpetaja tööd, keeldub tunnis töötamast või rikub hea käitumise tavaid ning õpetaja rakendatud meetmed ei ole andnud tulemust, võib teda saata tunnirahuklassi.

Tartu Kesklinna Kooli tunnirahuklassi tegutsemise korra dokument on kättesaadav kooli koduleheküljel.

9. TEGEVUS ANDEKATE ÕPILASTE GA

Andekate laste arengu toetamiseks viiakse ellu järgmisi tegevusi:

- Diferentseeritakse tööd tunnis (suurema raskusastmega ülesanded)
- Soovitatakse erinevaid lisamaterjale
- Vajadusel koostatakse individuaalne õppekava
- Suunatakse last erinevate tunniväliste tegevuste juurde (huviringid, huvikoolid, projektid)
- Valmistatakse last ette erinevateks ainealasteks üritusteks (nt aineolümpiaadid jms)
- Tunnustatakse kordaminekuid (tänu- ja kiituskirjad, direktori vastuvõtt)